

Algemene beschouwing CDA-fractie bij de behandeling van de meerjarenbegroting 2017-2020

Ter behandeling ligt de ontwerp-meerjarenbegroting 2017-2020 voor. Dank aan de samenstellers voor het vele werk en de inspanningen hieraan besteed.

De aanbiedingsbrief geeft uitleg over de herziening van het Besluit Begroting en Verantwoording. Ik wil graag een element er uit naar voren halen, namelijk het sturen op effecten van beleid: naast doelstelling en beoogde maatschappelijke effecten moet er naar onze mening meer aandacht komen voor de beleidsindicatoren, relevant voor de beleidsdoelstelling. We pleiten overigens voor nadere uitleg over de herziening in de komende maanden, zodat de raad daar voordeel van kan hebben bij de behandeling van de kaderbrief 2017.

Samenwerking

In de ontwerp-begroting is de term 'samenwerking' misschien wel het meest voorkomende woord. Ook in het college- en raadswork van de laatste maanden is samenwerking een hot item. De raad heeft zich recent duidelijk uitgesproken over hoe zij aankijkt tegen de toekomstige bestuurlijke en ambtelijke samenhang in de regio en het college met een heldere boodschap op pad gestuurd. Doordat in heel Zuid-Limburg volop beweging is gekomen op dit gebied, vindt onze raad het niet meer dan verstandig dat de provincie regie neemt. Onze CDA-fractie vindt echter wel dat draagvlak en visies van betrokken gemeenteraden bij dat regisseren leidraad moet blijven.

Ook willen we nog eens benadrukken dat structuur de inhoud moet volgen en niet omgekeerd en daarbij is een gezamenlijke Heuvellandagenda hét richtsnoer voor verdergaande samenwerking en op termijn wellicht samengaan. Het is aan het college om het proces in die zin te bewaken en de raad daarin volledig, voortdurend en op cruciale momenten tijdig te betrekken. Daaraan tegenstrijdige opmerkingen vanuit het Maastrichtse college begrijpen we niet en werpen we verre van ons af. De komende vier jaren zouden in dit verband wel eens bepalend kunnen worden voor de lange termijn. Laten we met zijn allen alert blijven en naar de beste oplossingen streven voor onze Valkenburgse gemeenschap.

Ontwikkeling van beleid

Met het gereedkomen van een aantal grote projecten reist ook het besef dat er een aantal belangrijke beleidsontwikkelingen en -documenten in Valkenburg ontbreken. Valkenburg heeft er een mooi winkelcentrum bij gekregen, maar een degelijke **retailvisie** ontbreekt. Ja we, hebben een brantheadviescommissie maar geen visie hoe wij de concurrentie van internet tegemoet treden, hoe we de unieke eigenschap van Valkenburg met bijna een miljoen toeristische overnachtingen te gelde maken. Daar moet visie en beleid voor worden ontwikkeld.

En als we het dan toch over de overnachtingen hebben, we hebben ook geen fatsoenlijke **visie over de verblijfsrecreatie**. De VVD heeft zich er al eerder sterk voor gemaakt: er moet een fatsoenlijk visiedocument komen hoe wij met verblijfsrecreatie omgaan.

Het derde beleidsdocument dat ontbreekt, is een geactualiseerde **evenementenvisie**.

De moderne bezoeker is nauwelijks nog te porren om te komen zonder dat er "iets te doen is", een evenement dus. Daar speelt Valkenburg op semi ad hoc basis overigens goed op in. We beschikken ook over een evenementenbeleid, dat echter vanuit de gemeentelijke organisatie is geschreven. Dit document gaat uit van verschillende klassen veiligheid die nodig zijn, maar gaat niet uit van de vragen vanuit de markt. Er dient ons inziens dus een duidelijk marktgericht evenementenbeleid te komen, dat óók rekening moet houden met het gevoel van de bevolking dat het allemaal "een onsje minder" mag. Veelal is dit ongenoegen grotendeels weg te nemen door goed beleid en gerichte communicatie.

Wellicht als integraal onderdeel van de evenementenvisie maar waarschijnlijk ook los daarvan, moet er een fatsoenlijk **evenementenparkeerbeleid** komen. Op dit moment worden er een drietal plannen ontwikkeld voor uitbreiding van de parkeercapaciteit van Valkenburg centrum, maar deze dient dan wel gekoppeld te zijn aan met name de incidentele parkeervraag en dus aan het evenementenbeleid.

En als we het toch over parkeren hebben, willen wij op zo kort mogelijke termijn een evaluatie van het enkele jaren geleden ingezette parkeerbeleid voor de buurten.

Tot slot ontbreekt het in Valkenburg helaas aan een samenhangend **energiebeleid**. Recent werd een plan ter vervanging van alle straatverlichtingen door LED gepresenteerd, en daarbij werd verwezen naar energieconvenanten van de centrale overheid, maar binnen de raad is een energiedoelstelling bij ons weten nooit specifiek ter sprake gekomen, om maar te zwijgen van een degelijk beleid. Wij willen dat er op dit punt een fatsoenlijk beleidsdocument komt. Graag een reactie van het college over deze 5 beleidsvelden.

Gemeentelijke organisatie en bedrijfsvoering

In de ontwerpbegroting krijgt onze gemeentelijke organisatie en bedrijfsvoering terecht veel aandacht. Onze fractie wil hier o.m. ingaan op de in 2014 ingezette reorganisatie, waarbij gekozen is voor een nieuwe organisatiestructuur. In paragraaf 3.5 over de bedrijfsvoering wordt de ontwikkeling van de organisatie wel geschilderd, maar we treffen in die paragraaf nauwelijks of geen bereikte resultaten en effecten aan. Moeten we daaruit concluderen dat na twee en een half jaar nog maar weinig is bereikt van de doelstellingen?

Wij vragen ons af of een te gering resultaat niet al te gemakkelijk wordt toegeschreven aan de financiële taakstelling, die berekend wordt op 11%, maar naar onze mening per saldo aanzienlijk minder blijkt te zijn als we wel erg ruime tijdelijke inhuur, uithuisplaatsingen en ontzorgingscontracten daarin verrekenen.

Overigens zijn bij het invoeren van de nieuwe organisatiestructuur er diverse tijdelijke maatregelen getroffen voor de duur van twee jaar, een periode die nu dus afloopt.

Mogen wij ervan uitgaan dat die tijdelijke maatregelen vóór het afsluiten van dit jaar ook daadwerkelijk beëindigd worden? Een voorbeeld hiervan is de tijdelijke uitbreiding van de directie. Na het uitplaatsen van onderdelen van de organisatie moet toch volstaan kunnen worden met één algemene directeur en één programmadirecteur met daarnaast nog een hoofd middelen en financiën, zeker nu de hiërarchische sturing grotendeels lager in de organisatie is komen te liggen. Kan het college dit bevestigen en tevens aangeven wat dit in financiële zin aan besparing oplevert?

Ook moet het uitplaatsen van diverse kerntaken bij de centrumgemeente of elders mee helpen om onze organisatie compacter te maken; datzelfde wordt ook bevorderd door het steeds meer aangaan ontzorgingscontracten.

Ook de uitzuivering van gemeentelijke taken in het kader van voorbereiding en organisatie van evenementen, waar een aanvang mee gemaakt is, vinden wij een goede zaak: maar college zie erop toe dat de aangekondigde maatregelen ook daadwerkelijk worden doorgevoerd. Op de duur zullen deze processen naast terugkeer naar de kerntaken ook financiële voordelen in de bedrijfsvoering met zich mee moeten brengen.

Bezuinigen en consequenties voor de Polfermolen

De concept meerjarenbegroting gaat naast samenwerken en bedrijfsvoeren vooral over bezuinigen. Tijdens de kaderbriefbehandeling hebben we in deze raad al uitvoerig van gedachten gewisseld over hoe wij de begrotingen voor de komende 4 jaren sluitend kunnen krijgen. De septembercirculaire geeft gelukkig een positiever beeld van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Toch blijven er nog aanzienlijk tekorten. Het college ziet na de exercitie van verleden jaar nauwelijks nog bezuinigingsmogelijkheden en richt alle pijlen op de Polfermolen. Onze fractie heeft in de afgelopen maanden niet onder stoelen of banken gestoken dat de belangrijkste maatschappelijke functies onderdeel uitmakend van de Polfermolen behouden moeten blijven. Tevens vinden wij de rigoureuze afbouw die het college voorstelt onverantwoord vanwege voor Valkenburg cruciale functies maar zeker ook vanwege de leeftijd en waarde van de Polfermolen als gebouw. We onderstrepen de woorden van de burgemeester: “wij willen niet slopen maar opbouwen”.

Ja, college en vooral wethouder van financiën, we waren voorstander van gedegen onderzoek naar mogelijkheden om de exploitatiebijdrage omlaag te krijgen, maar dan tot een dergelijk niveau dat de belangrijkste functie behouden blijven. En ja, wethouder, ik heb namens mijn fractie in een TV-interview uitgesproken dat u consequenties zou moeten trekken uit het feit dat u zelf aangeeft tekort te zijn geschoten wat informatie- en hoorplicht betreft, op zijn minst door dit via open overleg, transparante informatie en goed luisteren te herstellen. Jammer, maar we hebben daar nog weinig van gemerkt.

Ja, en vervolgens gaat collega-wethouder van onder meer parkeren met gestrekt been in op de bedrijfsvoering en de deelnemers van de Polfermolen door zonder vooroverleg het parkeerregime rond het centrum abrupt te wijzigen: een nieuwe aanslag op de toekomst van de Polfermolen! In een andere tak van sport zou hiervoor een rode kaart worden getrokken!

Wethouder, uzelf vanwege een consequente aanpak ter voorkoming van precedenten op de borst kloppen is niet stoer, maar in de gegeven omstandigheden onverstandig en onverantwoord. In plaats van niet alleen uitleg te geven maar samen te zoeken naar passende oplossingen, adviseert u betrokkenen bezwaren in te dienen, waardoor u de problemen juridiseert. Terwijl in de rest van de gemeente en in de regio bij vrijwel alle gemeenschaps- en sportvoorzieningen sprake is van gratis of goedkoop parkeren, jagen we in Valkenburg de deelnemers de tent uit door een tot nu toe geldende redelijke regeling abrupt af te schaffen.

Was en is het niet veel verstandiger om, mede gelet op het lopende haalbaarheidsonderzoek, de bestaande regeling in ieder geval te handhaven tot de uitkomsten daarvan bekend zijn?

Voorzitter, terug naar de in onze ogen absurde bezuinigingsvoorstellen op de Polfermolen. De meerjarenbegroting t/m 2020 vraagt volgens het college om 'n extra structurele bezuiniging van € 475.000, - vanaf 2019. Verder wil het college dat de raad nu al een bezuinigingstaakstelling op de Polfermolen voor 2021 en 2022 vaststelt oplopend naar 1,2 miljoen in dat laatstgenoemde jaar.

Dat nu al uitspreken vinden we spreken onnodig en onverantwoord omdat daar de sluiting van de hele Polfermolen mee verbonden is. Zeker nu er intentieovereenkomst is getekend met Wyckerveste waarin ontwikkelaar en gemeente zich verbinden om binnen een half jaar te zoeken naar alternatieve oplossingen voor de Polfermolen. Er is dus geen noodzaak om nu al besluiten te nemen voor na 2020. Trouwens in vier jaar kunnen zich aanzienlijke veranderingen voordoen. Een taakstelling van € 475.000, - voor de jaren 2019 en 2020 is al enorm en alleen haalbaar als het zwembad wordt gesloten of nieuwe concepten worden gevonden voor een heropleving van de Polfermolen. Wellicht valt te overwegen om op korte termijn extra af te schrijven op de kapitaalslasten waardoor een deel van de taakstelling alvast wordt ingevuld. Een dergelijke maatregel betekent een ingreep in de reserves, maar daar ontkomen we hoe dan ook toch niet aan. Op zijn vroegst volgend jaar moeten bij de kaderbriefbehandeling knopen worden doorgehakt, waarbij zich ook de situatie kan voordoen dat de uitkomsten van het in gang gezette haalbaarheidsonderzoek heel andere conclusies over vorm en omvang van de bezuinigingen kunnen opleveren. Wij verzoeken uw college om de consequenties en haalbaarheid van zo'n vervroegde afschrijving te onderzoeken en af te wegen en de conclusies daarvan met de raad te delen.

Uw college constateert terecht dat het zich uitspreken over een toekomstige sluiting van de Bosdries en de beëindiging van de fitness nog niet opportuun is, omdat u niet vooruit wil lopen op ontwikkelingen t/m 2022; waarom in gelijke situatie dat dan nu wel uitspreken voor andere functies van de Polfermolen?

Wij roepen college en raad dan ook op niet voor de beurt te spreken. De CDA-fractie wijst dan ook het voorstel van het college om ondanks het onderzoek naar alternatieven het voornemen tot afbouw en sluiting van alle onderdelen te handhaven van de hand: dit strookt ook in het geheel niet met de intentie uitgesproken in de overeenkomst met Wyckerveste.

Onze fractie is dan ook voornemens een amendement van die strekking in te dienen.

Voorzitter, naast de grote onderwerpen hiervoor belicht, wil ik namens mijn fractie nog kort ingaan op een aantal andere onderwerpen en projecten.

Formatieruimte griffie

Tijdens de kaderbriefbehandeling heeft de raad in meerderheid (alleen de PGP-fractie stemde tegen), een amendement aangenomen dat luidde: "Gelet op de verantwoordelijkheid van raad resp. haar werkgeverscommissie zorg te dragen voor een adequate bezetting van en ondersteuning door de griffie acht de raad een bezuiniging op de nog openstaande formatie van de griffie vooralsnog niet realiseerbaar". Daarom begrijpen we niet dat het college toch op een dergelijke bezuiniging blijft aandringen. Het gaat hier om een bescheiden bedrag dat hard nodig is om de toenemende taken en de kwaliteit van de griffie te blijven waarborgen. Binnenlandse Zaken en de VNG pleiten juist voor een uitbreiding van raadsondersteuning en griffietaken. Naar de mening van onze fractie hoort die bezuiniging in de voorliggende meerjarenbegroting dan ook niet meer thuis!

Verzoek TV Valkenburg

De raad heeft op 14 december 2015 een motie aangenomen, waarbij het college ook werd opgedragen met het bestuur van TV Valkenburg in overleg te treden over hun verzoek betreffende een mogelijke bijdrage in de kosten van vervanging van apparatuur. Op 4 juli jl. heeft de voorzitter van TV Valkenburg, de heer Simons, nog eens nadrukkelijk het verzoek om een investeringssubsidie, ingediend in oktober 2014, toegelicht. De raad heeft daarbij aangedrongen op inzet tot regionale samenwerking. De eerste stappen daartoe zijn gezet en TV Valkenburg werkt al samen met o.m. Meerssense omroep.

Wij hebben begrepen dat wethouder Vermeer in een gesprek met het bestuur verwezen heeft naar de eerstvolgende kaderbrief. Daarin heeft het college echter nog geen voorstel gedaan. Ook in de voorliggende ontwerpbegroting is geen voorstel opgenomen.

Op 22 september jl. heeft het bestuur van TV Valkenburg een hernieuwd verzoek ingediend met toevoeging van een gedetailleerd overzicht van voorgenomen voordeligste aanschaffingen in twee fasen, waarbij de uitvoering van de 1^e fase als hoogst noodzakelijk gezien wordt vanwege de staat van de huidige apparatuur. Die zeer dringende aanschaf komt neer op een bedrag van ruim € 25.000, - .

Wij willen de raad voorstellen om deze bijdrage omwille van de toekomst en het overleven van TV Valkenburg te verstrekken. Ter dekking zou de niet ingezette bijdrage samenwerking met Eijsden-Margraten kunnen worden ingezet, dan wel een uitname uit de algemene dekkingsreserve kunnen worden overwogen.

Armoedebeleid

Onze fractie is geschrokken van de mededeling dat in onze gemeente ongeveer 700 huishoudens in armoede moeten leven. Betekent dit dat al deze huishoudens moeten rondkomen van minder dan het minimuminkomen? Veder geeft het college aan dat er rond de jaarwisseling een lokaal actieplan gereed zal zijn: betekent lokaal in dit verband specifiek voor Valkenburg of wordt dat een plan voor de hele regio? En krijgt de raad dit actieplan na het gereed komen meteen ter beschikking?

Seniorenraad en Adviesraad sociaal domein

Van de zijde van de seniorenraad vernemen wij dat de seniorenraad geen rechtstreekse gesprekspartner meer zou zijn van het gemeentebestuur, omdat de belangen via de Adviesraad Sociaal Domein behartigd kunnen worden. Wij doen een beroep op het college om de seniorenraad te blijven beschouwen als volwaardig adviesorgaan en ook als zodanig te behandelen. Waar het problematieken in het kader van de 3 decentralisaties betreft, kan dat agendatechnisch toch verwezen worden naar de Adviesraad Sociaal Domein? Op andere gebieden kan het college toch met de seniorenraad in gesprek blijven? Zij vertegenwoordigen minstens een kwart van onze bevolking: dan is het toch normaal om deze raad met respect en serieus te benaderen? Laten we blij zijn dat actieve mensen zich daarvoor willen blijven inzetten en laten we dat vooral niet ontmoedigen maar aanmoedigen.

Opknappen raadzaal

Onze fractie is van mening dat 'n passende opknopbeurt van de raadzaal beslist noodzakelijk is. Wij vragen niet om luxe, maar een goede schildersbeurt, verwijderen van schimmel, fatsoenlijk bij de tijds meubilair, dat makkelijk verplaatsbaar is en een goede geluidsinstallatie met tafelmicrofoons zijn toch de minimale eisen voor de meest representatieve ruimte van ons gemeentehuis: niet alleen omwille van de raad en commissies, maar ook vanwege ontvangsten, feestelijke gelegenheden, regionale overleggen etc. Wij kunnen niet goed beoordelen wat op de kantoren moet gebeuren, maar we mogen er toch vanuit gaan dat hiertoe allereerst de onderhoudsvoorziening voor gemeentelijke gebouwen wordt aangesproken.

Ziekteverzuim

In deze raad is gesignaleerd dat het ziekteverzuim binnen onze ambtelijke organisatie vrij hoog ligt, namelijk op 7%. Wij denken dat het verstandig is dat het college resp. de portefeuillehouder personeel en organisatie nadere uitleg aan de raad geeft om te voorkomen dat dit beeld een eigen leven gaat leiden. Temeer daar we vernemen dat werk gerelateerd ziekteverzuim hooguit tussen de 3 en 4 % zou liggen: 'n normaal percentage voor dit soort organisaties. Dus, college, informeer de raad op dit vlak op een juiste manier.

Vanwege de afspraak om de afzonderlijke raadsvoorstellen integraal mee te nemen in de algemene beschouwingen, wil ik namens de CDA-fractie nog reageren op de 5 concrete raadsnota's en voorstellen.

a. Het voorstel tot strategische aankoop van een mogelijk toekomstig overloopgebied parkeren.

Onze fractie vindt die aankoop een verstandige zaak. Wel ontbreekt nog het antwoord op onze vraag hoe het toch mogelijk is dat er oorspronkelijk geen en in tweede instantie extra voorwaarden werden verbonden aan de koop en verkoop. Door D66 is verder gesignaleerd dat inrichting van een dergelijk overloop terrein hoge kosten met zich mee zal brengen. Nu gaat het alleen om de strategische aankoop; als het in de toekomst tot uitvoering van het beoogde doel komt, verwachten wij een goed gedocumenteerd raadsvoorstel.

b. Voorstel betreffende de kosten van stormschade en essentaksterfte.

Het blijft voor ons vreemd en bijna onwaarschijnlijk dat de noodkap van 46 bomen even duur blijkt te zijn dan de kap van bijna 500 bomen. Verder bevreemdt het ook wel dat in omliggende gemeenten weinig gehoord wordt over de essentaksterfte en bij ons plotseling een zo aanzienlijk aantal. Is daar een verklaring voor aan te geven?. Voor het overige hebben wij de kosten van het noodweer en de bomenkap te nemen.

c. Vaststelling criteria inzake cofinanciering burgerkrachtprojecten.

Onze fractie sluit zich aan bij de opvatting van de klankbordgroep over doel en afwegingscriteria voor cofinanciering van burgerkrachtprojecten. Overigens is de raad bij de kaderbriefbehandeling akkoord gegaan met een eenmalige bijdrage in dit verband van € 100.000, - voor 2016. Wij zijn voorstander van het structureel maken van een ton per jaar voor dit doel: stimulering van zelfsturingsprojecten en bevordering van eigen initiatieven maken deze cofinancieringen onontbeerlijk. Wij pleiten er dan ook voor een bedrag van 'n ton structureel in de meerjarenbegroting op te nemen.

d. Beleid t.a.v. de openbare verlichting

Onze fractie heeft tijdens de eerdere behandeling onderbouwd het standpunt verwoord dat wij op dit moment het versneld doorvoeren van LED-verlichting niet verstandig vinden. Overigens hebben we bij de kaderbriefbehandeling afgesproken nieuw beleid pas door te voeren als er ook dekking voor wordt gevonden. Om nu alweer structureel € 65.000, - extra tekort in de begroting op te nemen, terwijl dit niet echt noodzakelijk is, achten wij niet de juiste weg.

De adviespunten 2 tot en met 6 hebben naar onze mening een hoog wishful-thinking-gehalte. Daarbij komt dat het huidige ontzorgingscontract met Ziut nog een looptijd heeft t/m 26 mei 2018. Waarom een mogelijk omschakeling niet af te wegen tegen het moment dat er nieuw contract moet worden afgesloten samen oplopend met een nieuwe aanbesteding met wellicht een voordeel? Het zou dan zelfs nog onderdeel kunnen zijn van een nieuw coalitieakkoord. We zijn als CDA-fractie dan ook tegen het een dergelijk besluit op dit moment.

e. Vermindering regeldruk voor de inwoners

Het voorliggende voorstel vinden wij onduidelijk en slecht onderbouwd. Op basis van de verstrekte informatie 150.000 euro ter beschikking stellen, vinden wij niet verantwoord. Daar komt nog bij dat er geen adequate dekking beschikbaar is. Wij beschouwen dit werk als behorend tot de reguliere werkzaamheden van de organisatie. Als hiervoor extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld, kunnen we ons afvragen waar we dan nog wel toe in staat zijn als gemeentelijke organisatie. Vermindering regeldruk kan toch geleidelijk tot stand komen, onder meer in het kader van de wijzigingen van het omgevingsrecht (want daar gaat het toch voornamelijk over?). Terecht wordt in de begroting een bedrag van een ton uitgetrokken voor de voorbereiding op de nieuwe omgevingswet die in 2019 ingaat. In het kader van het omgevingsrecht moet immers een belangrijk deel van de in het voorstel bedoelde werkzaamheden plaatsvinden.

Andere regels dienen naar onze mening geleidelijk via evaluaties, bij voorkeur op het moment van noodzakelijk wijzigingen, verbeterd en aangepast te worden.

Een apart project in de zin van deze raadsnota zien wij dan ook niet zitten en zullen een dergelijk besluit dan ook niet steunen.

Tot zover in eerste termijn de algemene beschouwing van de CDA-fractie.

Namens de CDA-fractie,

Math. Knubben, fractievoorzitter